ఆంధ్రభూమి వివిధ వార్షికోత్సవ సంచిక

ఆదివారం 21-9-1975

వ్యవస్థ పరిణామ శిల్పం

"ఇప్పుడు మాకు నచ్చినట్టే నారాయణ రావు బావగారూ-"

"వీళ్ళు నచ్చితే సరిపోతుందేమిటోయ్ సూర్యం! మన శ్రీనివాస్‌కు నచ్చాలిగాని"

"మనకున్నచ్చిన తర్వాతనేగదా బావాయ్ శ్రీనివాస్‌ని తీసుకువచ్చింది...ఇక శ్రీనివాస్‌నుకూడా నచ్చింది."

"అంటే ఈ సంబంధం అన్నివిధాలా నచ్చిందంటావ్."

"అన్నివిధాలఅంటే బాబాయ్,అబ్బాయ్ కట్నంవిషయంలోతప్ప...మిగతా అన్ని విషయాల్లోను నాకు, మీకోడలికి, శ్రీనివాస్‌కి అందరికీ నచ్చినట్టే-"

"సూర్యనారాయణ బావగారూ, కట్నం విషయంలో మీరుకోరినదానికి ఏ మాత్రం కొదవుచెయ్యను. నాకుఉన్నవాళ్ళు ఇద్దరు వాళ్ళూ ఆడపిల్లలు. ఆడపిల్లలు ఎప్పటికైనా పుట్టిల్లు వదలిపెట్టి, పెట్టినిల్లు చేరవలసిందే. ఆ పెట్టినింట్లో వాళ్ళుహాయిగా కులాసాగా సుఖంగా పిల్లాపాపలతో కళకళ లాడుతూ ఉండడమే తండ్రిఅయిన కోరుకునేది. ఇప్పుడునేనూ అదే కోరుకుంటున్నాను. ఈ...మీరు అల్లుడికి నలభైవేల కట్నాన్ని ఆడిగినట్టు తెలిసింది. నాకు మొదట పన్నెండు ఎకరాల అన్నివుండి, ఎకరం పదివేలకు తక్కువ చెయ్యడు, అందులో రెండెకరాలు నా తిండి ఖర్చులకుంచుకుని, మిగతా పదకొండెకరాలను ఇదిరమ్మాయిలకి చెరో ఐదెకరాలు రాసిఇవ్వాలని నా సంకల్పం, మీరు కోరుకున్నదానికంటే ఇంకో పదివేలు అవసరంగానే ముట్టచెబుతాను. మొతంఐదెకరాలు మాగాణి. పిల్లపేర వ్రాయించి ఇస్తాను, బాలా!"

"అట్లా! బావగారిది ఎలాగైనా కుదరగలిగినగుండె. చూశావా బాబాయ్, మనం మగపెళ్ళి వాళ్ళమయినామనవింక మాటాడ నివ్వకుండా మనసోటివి తాళంవేసేశారు.

అంతా ఒక్కసారి మొద్దున నవ్వారు.

"అయితే ఇక అలస్యం ఎందుకు బావగారూ! తాంబూలాలు పుచ్చేసుకుందాం. ఇక లాంఛనాలంటారా...ఇవ్వటం పుచ్చుకోవడం మామూలే. ఈ...కానివ్వండి తతంగమంతా."

"అమ్మాయి నక్షత్రం కృత్తిక అన్నారు కదా. కృత్తికాపాదం పేషం...నవమి, అష్టమి, నవమి, ఏకాదశి...ఈ... ద్వాదశి గురువారం అయ్యింది. రాహుకాలం అంతరించింది. వర్జం వెళ్ళిపోయింది. నారాయణరావుగారూ. సూర్యనారాయణగారూ వచ్చేమాసం భాద్రపదం ద్వారకి గురువారంరాత్రి వన్నెండుగంటలకు. పదిహేడు గడియల, తొమ్మిది విపడియలకు ముహూర్తం లక్షణంగా కుదిరింది. అంటే పదహారవతేదీ త్రయోదశి శుక్రవారం బ్రహ్మాండమైన లగ్నం.

"అయితే అలస్యంఎందుకు వంతులు గారూ ఈ ముహూర్తమే కాయంచేసుకుందాం. ఏమంటారు నారాయణరావు బావగారూ-"

"మీమాటే నామాట"

"శుభస్య శీఘ్రం"

* * *

నారాయణరావుగారిది ఆ గ్రామంలో ఒకపిల్ల ఇమిందారీ హోదా. అతనికి పన్నిపయోగం కలిగినప్పటినుండే కూతుళ్ళు భారతి, శాంతి, లిరువురికీ అయనే తల్లీ కూడా అయ్యాడు. మానవులను సృష్టించే బ్రహ్మదేవుడికైనా పక్షపాత దృష్టి వుండేమోకాని, నారాయణరావుకుమాత్రం తనకూతుళ్ళ విషయంలో పాక్షికత్వంలేదు వాళ్ళిద్దరూ అంటే అతనికి అపరిమితమైన ప్రేమ, వాత్సల్యం.

పెరపిల్ల భారతికి సూర్యనారాయణ రావుగారి పెదకుమార్తె కెప్టెన్ శ్రీనివాస్"తో వివాహంనిశ్చయమైంది.ముహూర్తం పెట్టిన మరుదినంమంచే నారాయణరావుగారి కంగారు మరీఎక్కువైంది పెళ్ళిళ్ళు జరగవలసిన తనఇద్దరి కూతుళ్ళలోనూ ఒకకూతురుకు తను పెళ్ళిచేసి నృహిణిగా చక్కిదికి ఎంపలోతున్నాడని, దాన్ని ఒక రేడుకగా మహోత్సవంగా తనంగా జరిపించాలనే ఉద్దేశ్యంతో వివాహానికి ఆగిపోవాల్సిన, జరగవలసిన కార్యక్రమం. అలంకరణ పనులన్నీ అన్ని ముందుగానే శ్రద్ధగా ఆలోచించుకుని, కార్యక్రమాన్ని ఇంకా ఏర్పాటు చేస్తున్నాడు. చుట్టుపక్కలకు, మిత్రులకు ఆహ్వాన పత్రికలు ఎంపించాడు. దాంతో మరొక మాట్లాడి అద్వాన్సు ఇచ్చాడు రిసెప్షన్ పార్టీకి అరేంజ్‌మెంటు చేసి వుంచారు. పెళ్ళికావలసిన పట్టుచీరెలు కొత్తబట్టలు, బంగారు ఆభరణాలు అన్ని తీసుకున్నారు.

పెళ్ళి ముహూర్తం దగ్గరపడింది. రేపే ఆ శుభదినం. నారాయణరావు ఎంత కంగారులో వున్నాడో వీరే చెప్పాలా! ఇక, దాని విన్యాస్త జీవితానికి పనిరీ సోపానాలు నిర్మించుకుంటూ, బంగారు కలలుకంటూ. తన జీవిత భాగస్వామి తనను వడిలోనికి తీసుకునే సమయం ఎప్పుడు చేరువౌతుందా అని ఎదురు చూస్తున్న మాతన పదువు భారతికి ప్రతి నిమిషం ఒక యుగంలా గడుస్తోంది.

ఆ సాయంత్రం విరూపాక్షుడిలా వచ్చి ఊడిపడ్డాడు. పెళ్ళికి పేరయ్య -కం- పురోహితుడు నీలకంఠశాస్త్రి. అతనిఆగమనానికి నారాయణరావు స్వాగతంపలికి, ఉన్నాకాసనంలో కూచుండబెట్టి మజ్జిగ తెప్పించి ఇచ్చాడు. దాన్ని ఒక్కగుటకలో గొంతులో పోసుకుని, "ఇదిగో నారాయణరావుగారూ, ఇది వ్యవహారం. మీతో తాపీగాకూచుని కబుర్లు చెప్పుకోడానికి నాకు సమయంలేదు. అవతల పీటమీద చెప్పాలి. ఆ...ఆసలు విషయంలో కొద్దాం...నీలకంఠశాస్త్రివాక్యం

— నాగుమల్లి

ముగిసేలోపల నారాయణరావు చిన్నగా నవ్వుతూ "శాస్త్రిగారూ, పాతికేళ్ళుగా మనిద్దరం పాత స్నేహితులం. మీరుచెప్పబోయే విషయమేమిటో నేనూహించలేనను కుంటున్నారా, మీ దక్షిణ విషయంలో మీకు ఎంత ముడుతుందో దానికినేను రెట్టింపు ముట్టచెబుతాను. అవతల వేరే ఎన్ని పెళ్ళిళ్ళున్నా, ముందు మీ శిష్యురాలి పెళ్ళికి పురోహిత్యం చహించి, ఆ తర్వాత అక్కడిపని పెట్టుకోండి. కాదు కూడదుఅంటే మిమ్మల్ని ఈ క్షణం నుంచి ఇక్కడనుంచి కదలనివ్వను. రేపు పెళ్ళిచేసినతర్వాత ఇకమీరు ఇంటికి వెళ్ళేది. ఆ...శాస్త్రిగారూ, ఇంకోగ్లాసు చల్లని మజ్జిగ తెప్పించ మంటారా హాస్యధోరణిలో అన్నాడు. ఆ మాటలకు నీలకంఠశాస్త్రి నవ్వుముఖం పెట్టలేదు సరికదా. నుదుటిపుడిపున్న నామాల్నిమడుతలు బడేలట్టు చూస్తూ, "నారాయణరావు గారూ, నేనురాగానే ఇంతమర్యాద ఇచ్చి నన్ను తల్లారుకరిచారు. శ్రద్ధంతా పెట్టి వివరిస్తే చెప్పవలసిన నేడి పేడి మాటలు నేను మీకు చెప్పలేను. ఈ సమయంలో నేను త్రాగవలసింది చల్లనిమజ్జిగ కాదండీ. వేడివేడి ఇంత టీకాపాయం. అప్పుడు గాని, నేను మాట్లాడలేను. ఆ...మీ పరిహాసానికి. నా ప్రేలాపనను ఇది సమయం కాదుకాని నారాయణరావుగారూ. అసలు విషయం ఏమిటంటేమీ పిద్యుంకుడు సూర్యనారాయణగారు చేపట్టి తుది కార్యానికి పంపిన ఒకకోడ్డు మెస్సేజ్. అదేమిటంటే, అగ్రహారం వాస్తవ్యులు ఆదుర్లు రామమఖంగారు తమ జ్యేష్ఠ పుత్రికా రత్నం చిరంజీవి కనకాంబరంను చేసుకుంటే అరవైవేల కట్నం. ముప్పయి తులాల బంగారం ఒక చిన్నకారు ఇస్తామని అన్నారట. కాని, ఇంతసమయాన్ని సరదు పెళ్ళికొడుకుకు కుదిరిపోయిందికనుక. మనకాయమైన సంబంధాన్ని వదులుకోకూడదనే నేడు ధైర్యంతో మంచిమనసులో, తనకుమారుడు కోరిన ఆ ఒక్క చిన్నకారు మీరు ఇస్తానని ఒప్పుకుంటే...రేపు ఆ మాట ముళ్ళు మన భారతిమెడలో వెయ్యడం కాయం! అని వారు చెప్పమన్నారు.... తమకు అక్షరాలా వారు చెప్పినదాన్ని పరించేశాను. నా కర్తవ్యం నేను నెరవేర్చుతున్నాను. ఏదీ...ఇప్పుడు తెప్పించండి. ఆ గ్లాసు మజ్జిగ" అంటూ అంత వరకూలేని వికటాంగాలతో అభినయం చేసిన నీలకంఠశాస్త్రి కుర్చీలో తాపీగా కూర్చున్నాడు. ముఖానపట్టిన చెమటలు తుడుచుకుంటూ.

ఆ మాటలువిన్న నారాయణరావు అవాక్కై చూస్తూ, నిలుచుండిపోయాడు. ఉన్నట్టుండగా కళ్ళు తిరిగినే పెళ్ళిపెళ్ళిపోపాలో నీరసంగా కూలబడ్డాడు. పీడ మెట్ల మీద నిలబడి నీలకంఠశాస్త్రిలు చెబుతున్నది వింటున్న భారతి, శాంతి లిరువురూ కడుగు పరుగున వచ్చి కంగారుగా తండ్రికిరువైపుల చేరుకుని, "నాన్నా!" అప్యాయత ఒట్టులేగా పిలుస్తూ తుంటాలను నుదిపారు. కొక్కు పనిపలిపెట్టి, హడావిడిగా అక్కడికి కొచ్చి లేపులుకట్టుకుని నిలబడ్డారు. నారాయణరావు నీరసంగా భారత మీఖం లోనికి చూశాడు. "ఏమయ్యిందినాన్నా!" ఆర్తగా ప్రశ్నించింది భారతి. నారాయణరావు వోదుపిస్తే పీటో చెప్పబోతుంటే "నన్ను అడుగవమ్మా...నేను చెబుతాను. నీకు కాబోయే పెదబావకి ఒక చిన్నకారు కావాలట. ఇది వారి లాంఛన ప్రాయమైన కోరికట. కాదంటే, మన కంటె పేరే సంపన్నమైన సంబంధం కుదిరిందట. ఏమాలో శెల్యుతురమ్మని పన్నుమను పంపారు. "ముక్కు పోయిం దట్టంగా ముక్కుపుటాల్లోక పట్టిస్తూ, చెప్పాడు. నీలకంఠశాస్త్రి.

"కాయలు పనవాలా కాలాంటే గంటల్లోతేలిపోయే విషయాలేమిటిమహాప్రభూ

నేటి చైనా పరిస్థితి

చైనాలో మనకిపేళ చూడగానే కనిపించేంది. పిల్లల్లోనూ. పదిమంది తిరిగే చోటూ అధిక సంఖ్యలో తిరుగాడేస్థలాలు ఏదీనా కంటోన్మెంటులో లేముగదా అని పిస్తుంది తరుచు. మిలిటరీ. పోలీసు దళాలు ఒకదానికొకటి పల్లాపుగా రాత్రిం బగళ్ళు వీధుల్లో గస్తీ తిరుగుతుంటారు. చిరుసు ఏర్పరచిన పీపుల్స్ మిలిషియాను మావోవాద నాయకత్వంలోని తీవ్రవాదులు అధికారం. ప్రాభవం కోసం జరిగే పోరాటంలో తమకు వత్రానుగా ఉపయోగించుకొంటున్నారు. చైనీయుల సమాదారం ప్రకారం ఈ మిలిషియా సంఖ్య 20 మిలియన్లు.

పెకింగునే మాత్రం ఎరిగివున్న 'లోతుగా మాళిగలు తవ్వండి - ఆహారం దండిగా నిలవచెయ్యండి' అన్న మావో

డేవిడ్ కార్విల్

సినాదాన్ని బాగా అమలుజరుపుతున్నట్టు కనబడుతుంది. పాలా లోతుగా బాంబులకు తట్టుకునే షెల్టర్లు భూగర్భంలోనే మామూలు భూగర్భంలోనే కర్మాగారాలు, హాస్పిటళ్ళు అన్నీ నిర్మించబడుతున్నాయి. కి మొదటు 20 మిల్లర్ లోతున టామిలో ఒకనగరమే వెలిసింది. 1966లో నిర్మించిన మెట్రో దానికి ప్రధాన రహదారి. 80 లక్షల జనాభావున్న ఆ నగరంలో ట్రాన్స్‌పోర్టు సౌకర్యంగా ఆ మెట్రో ఆవసరం ఎంతో వున్నా నేటి పరిస్థితి దానిని అందుకోవం ఉపయోగించడంలేదు. ప్రధాన ప్రతిత్వ కార్యాలయాలూ పెద్ద పెద్ద పేలుడు కలుపుతూ సొరంగాలు తవ్వారు. వాటిని మెట్రోలో కలిపి మొత్తం నగరంలోకి రహదారులేర్పరిచారు.

మావో సేటుంగ్, తదితర అగ్రనాయకులూ నివసించే జుంగ్‌నన్‌హైలోపల్లపుతం మొత్తంలో పెద్ద పెద్దవి నిర్మాణంజరుగుతూంది. భవన నిర్మాణ పరికరాలకు పెదపెద గొదాములు నిర్మించారు. "యుద్ధంవస్తే ఉపయోగానికి" అని వానికి పెద పెద బోర్డులు కట్టారు.

నాలాలు, టెలిఫోన్, సర్కిను ప్రతి దాంట్లోను ప్రధాన నివసం యుద్ధం. అధికారులు బుద్ధిపూర్వకంగా ప్రజలలో రం పెరుగు, తయారుమధ్య పాగుతోంది. యుద్ధ మనస్తితి కల్పిస్తున్నారు. కార్మికులలో యుద్ధమనివార్యమనే భావం కలిగిస్తున్నారు.

క్రీడాపూజ కివ కళాశాలనాటి చిన్ స్నేహితుడు 'పావో చియా' 'సృహస్త్ర జనరక్షణ' సదతిపంటిది పేటలలో ప్రవేశ పెట్టారు. దీని ప్రకారం ప్రతి ఒక్కరూ వారానికోమాటు తమ ఇండ్లకు పెర అయినవారువద్ద ఇతరుల మాటలు కాని ఏం విన్నదీ చెప్పాలి. అప్పుడు ఆ యిండ్లలోని వారి 'సిద్ధాంత రోరణాల'ను ఆయన విప్లవ కమిటీకి చెప్తారు. వారు కర్తవ్యం నిర్ణయిస్తారు.

ఉద్యానంతులయిన యువతీ యువకుల్ని నగరాలనుంచి గ్రామసీమలకు పంపి, స్థిరనివాసం పెట్టించడం మావోవాద జీవిత పంథాలో ఒక భాగం అయింది. 1966 'సాంస్కృతిక విప్లవం' తర్వాత రమారమి 40 మిలియన్ల వంటిని ఈవిధంగా పంపేశారు. వీరంతా ప్రధానంగా పర్వత ప్రాంత ప్రదేశాలకు ప్రవాసం పంపబడ్డారు.

'గ్రామాలకు పంపడం' క్రమ పునరుద్ధరణ' పెదలుతలో మావోవాదులు యువకులు, మేధావులు, కార్మికులు, ఉద్యోగుల్ని తమ స్వాధీనంలో వుంచుకొంటున్నారు. ఇవి అధికారులకు, యువకులకు మధ్య తీవ్ర పర్వతాలకు దారి తీస్తుంది.

దీనికి తోడు 'పునరుద్ధరణ' కాలవ్యవధి తీరి ఎందరో నగరాలకు తిరిగి వస్తున్నారు. వీరికి ప్రతికవానికి వారిలేదు ఆహారం ఇతర వసతులు కొనుక్కునేందుకు వారికి కార్డులిస్తారు. అవి లేకుంటే తిండి దొరకదు. పరిస్థితి ఏ రోజు తనంలోనో ప్రతికవసరి పస్తూంది. ఈ నేరాల సంఖ్య ఇప్పుడు చాలా ఎక్కువగా వుండి ఒక సాంఘిక సమస్యగా తయారయింది.

నేను మూసినంతవరకు మాలో అనంతంగా తెల్సున్న రాజకీయోద్యమాలకు జైన ప్రజ విముక్తి వున్నాడు. చాలా వుంది 'సాంస్కృతిక విప్లవం' పేరు వింటే వణికిపోతాడు.

మొదటిసారి చైనాలో ప్రతుకు నిరంతర యుద్ధం అధికారులు బుద్ధిపూర్వకంగా ప్రజలలో రం పెరుగు, తయారుమధ్య పాగుతోంది.

మాటలు బియ్యంగా మారితే...!

ప్రపంచంలో 46 కోట్ల మంది ప్రజలు ఆహార కొరతమూలంగా మృత్యువాతపడే ప్రమాదం వున్నదని ప్రపంచ ఆహార వ్యవసాయ సంస్థ అధిపతి ఇటీవల చేసిన హెచ్చరిక ఎంతో ఆందోళన కలిగిస్తుందనడంలో సందేహంలేదు ఈఆహార కొరత ముఖ్యంగా ఉత్తర ఆఫ్రికా, ఆగ్నేయాసియాలోని 85 దేశాల్లో చాలాతీవ్రంగా వున్నట్టు ఆయన పేర్కొన్నారు. గత సంవత్సరం స్థాయితో పోల్చిచూస్తే ఈ ఏడాది ఆహార ధాన్యాల విల్పత్తి కూడా చాలా తక్కువగా వున్నాయట.

ప్రతి ఏటా 25 మిలియన్ల మంది ఆహార కొరత మూలంగా ప్రాణాలు కోల్పోతున్నట్టు. మరో 500 మిలియన్ల మందికి సరైన పోషక ఆహారం లభించడంలేదనీ ఇటీవల ఐక్యరాజ్యసమితి అంచనాల్లో వెల్లడైంది. ఈ సంఖ్య 1000 మిలియన్ల వరకూ వుంటుందని మరికొంత మంది నిపుణుల అంచనా.

సంవత్సరంలోపు వయస్సుగల పిల్లల్లో అకరి చావులు చాలాఎక్కువగా వున్నాయి. ఐక్యరాజ్యసమితి వివరాల ప్రకారం ఆఫ్రికాలో ప్రతి 100 మంది శిశువుల్లో 27

పి. సూర్యమోహన్

మంది, భారతదేశంలో ప్రతి వందమంది 22 మంది పిల్లలు మృత్యువాత పడుతున్నారు. సరైన పోషక ఆహారం లభించకపోవడంవల్ల ఆసియా, ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికా దేశాల్లోని లక్షలాది పిల్లల్లో సరైన పెరుగుదల లేదు. ఆహార కొరతమూలంగా చనిపోయినపిల్లల మెదడు పరిమాణం మామూలు పెరుగుదల వున్న పిల్లల మెదడుకన్నా చాలా తక్కువగా ఉన్నట్టు పరిశోధనలో వెల్లడైంది.

ఆహార కొరత పరిస్థితి ఇంత తీవ్రంగా వున్నా ఆందోళన చెందనవసరం లేదనీ ఈ భూమిమీదవున్న ప్రజలందరికి సరిపడే ఆహారం లభించగలదనీ కొంత మంది శాస్త్రవేత్తలు పేర్కొంటున్నారు. దీనికి చేయవలసిందల్లా ఉత్పత్తి పదతుల్లోనూ, మానవుని మానసిక దృక్పథంలోనూమార్పు తీసుకురావడమేనని వారి అభిప్రాయం. వ్యవసాయాన్ని పారిశ్రామికపరంతం చేయాలి. ప్రకృతిని ఒక గోడౌన్‌లా భావించడం కాకుండా, ఒక సహజసిద్ధమైన ఫ్యాక్టరీలా భావించి ఉత్పత్తుల్ని పెంచడానికి తగిన దర్యాప్తు చేపట్టాలి.

సమూలమైనసామాజిక, ఆర్థికమార్పులు తీసుకురావడం ద్వారానూ, పరిశ్రమల్ని వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధిచేయడంద్వారానూ వర్తమాన దేశాల్లో ఆహార కొరతను నివారించవచ్చు. ఆహార సమస్య పరిష్కరించడానికి, ఆర్థికాభివృద్ధి పెరుగునట్టు డానికి ప్రపంచ రాజకీయ వాతావరణం సుముఖంగా వుండాలి. యూపత్ ప్రపంచంలో శాంతిభద్రతలు నెట్టుపయి, పరాయీకరణ నెలకొని, దేశాలు ఇచ్చికంగా తమ సైనికబడ్జెట్‌లలో కోతవిధించుకుంటే ఆహార సమస్య చాలా వరకు పరిష్కారం కాగలదు.

1961లో ప్రపంచంలో మనం 3000 మిలియన్‌ల మంది వున్నాం. ఇప్పుడు మన ప్రపంచ జనాభా 4 వేల మిలియన్‌లకు పైగా వుంది. ఆసియా, ఆఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికాలలో ఒక్క 1971లో జనాభా 65 మిలియన్‌లు హెచ్చుకాగా మిగతా ప్రపంచంలో 11 మిలియన్‌ల మంది మాత్రమే పెరిగారు.

వర్తమానదేశాల్లో వున్న జనాభా సమస్యే నేటి ఆహార సంక్షోభానికి కారణమనీ ప్రపంచంలో నాలుగోవంతు జనాభా ఆకలితోటి, వత్రైవ పోషకాహారం లేక బాధపడుతున్నారు కనుక ప్రపంచంలో జనాభా ఎక్కువ పెరిపోయారు అని చెప్పవల్సి వస్తే ప్రపంచంలో అధిక జనాభా తప్పనిసరిఅని ఇది నిరంతరం కొనసాగుతుందని 200 ఏళ్ళ క్రితమే థామస్ మాల్థస్ తోస్యం చెప్పారు. కాని ఇది తప్పనిసరికాదనీ, సామాజికవ్యవస్థనుబట్టి ఆధారపడివుంటుం దని కారల్ మార్క్స్ పేర్కొన్నారు.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం తరువాత ప్రపంచంలో జనాభా పెరుగుదలనుమించి ఆహారోత్పత్తి పెరిగింది. కాని ఇది అన్ని పరాలకు సరిపడలేదు. సంవన్న దేశాల్లో జనాభా పెరుగుదల తక్కువగా వుండి, ఆహారోత్పత్తి అవసరాలకు మించి వుంది.

కాని వర్తమాన దేశాల్లో ఆహారోత్పత్తి జనాభా పెరుగుదలకి అనుగుణంగా లేదు. తలసరి ఆహారోత్పత్తిపెరుగుదల నున్నాకు మించి లేదు.

వలస పాలనలోవున్న దేశాల్లో ఈ ఆహార కొరత ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ప్రకృతి వనరుల్ని వృధాచేయడం, ముందుగా అర్థంపెట్టడం, రవాణా పాడి గ్రామిక సౌకర్యాలు లేకపోవడమే ఆహార కొరతకు కారణం. వర్తమాన దేశాల్లో పెట్టుబడులకు తగినంత ధనం వుండదు. కాస్త్రవేత్తల "సాంకేతిక పరిజ్ఞానాలు వ్యవసాయ సమస్యల కొరకు ఎదురుచూస్తూ వుంటాయి. ఆఫ్రికాలో సాగుకి లాయికి అయిన భూమి పట్టాలు యూరపీ వారిగా ఒక దేశాలలోకన్న తలసరి సాగు రెట్టు ఎక్కువగా వుంది. ఉదాహరణకి. ప్రకృతి సంపద రెట్టుపెరిగింత వుంది. దాని ఉత్పత్తి ఎలాపెరిగి ఉపయోగించుకుంటున్నవి అతి స్వల్పం.

వర్తమాన దేశాల్లో వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేయవల్సినని 'హరిత విప్లవం' తలపు చేసింది. అధిక దిగుబడి రకాల విత్తనాలు కొనుగోలు చేయగలరు కాని ఇవన్నీ సామాన్య రైతులకు అందుబాటులో లేవు.

పశ్చిమదేశాలకు చెల్లించవలసిన అధిక వడ్డీల మూలంగా వర్తమానదేశాల "నవ్య విప్లవా"కి తగిన నిధుల సేకరణయిందలేక పోతున్నాయి. దీనిమూలంగా తృతీయ ప్రపంచంలో తలసరి ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి 1961-65 స్థాయికన్న తక్కువగా వుంది.

లౌకికీయ, సాంకేతిక విప్లవంద్వారానే ఆకలికోర్పుల్ని దూరంచేసి నవ్యవిప్లవం సజావుపడేటట్టు చేయడం సామాజిక ఆర్థికాభివృద్ధి లేకపోతే మరొకమాటలో చెప్పాలంటే మానసికంగా అమలుజరిపనిదే. వ్యవసాయంలో సమూలమైన మార్పులు తీసుకురానిదే నవ్యవిప్లవం సఫలమయ్యేదికాదు.

ఇందుకు అందుతున్న సహాయాన్ని ఇదివరలో తమపట్ల జరిగిన అన్యాయాలకు నష్టపరిహారంగానే దాతృత్వముకాని ఇచ్చేటో "కర్మంగా" మాత్రం భావించరాదు ఇందులోనే ఇటీవలమేమోజరిగిన. ఐక్యరాజ్యసమితి ఆహార సదస్సులోనే వర్తమాన దేశాల ప్రతినిధులు పేర్కొన్నారు.

అమెరికా గతపదినంవత్సరాలకాలంలో వర్తమానదేశాలకి 70 శాతం ఆహార ధాన్యాల సహాయం చేసింది. కాని అంతకంటికూడా ఈసహాయపూపాయితగ్గుతున్నట్టు సహాయం అందించడంలో రాజకీయ పరమైన పరిణతులు పరిస్థితుల్లో పెట్టబడ్డ తోంది. రోమ్‌లో జరిగిన మహాసభలో కూడా అనేక తృతీయ ప్రపంచదేశాలప్రతినిధులుకూడా ఇదే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు.

ఆహార, వ్యవసాయ మహాసభల్లోచేసిన ప్రసంగాల్లోనిమాటలు నియ్యంకింపు, గోధుమలకింపు, మొక్కజొన్నలకింద మారితే ఎంత బాగుండునూ అన్నట్టు, అ న్నట్టు. ఆహారసమస్య వుందనిఅని ఒకపాశ్చాత్య విలేకరి వ్యాఖ్యానించారు. ఇది హాస్యమే కాని ఇందులో నిజంలేకపోలేదు. ఆకలితో ఒక్కడే ఒక్కపరివారం వుంది-అది ఆహారం అధిక ఆహారోత్పత్తికి అన్ని దేశాలూ కృషిచేయాలి.

ఇదీ సినిమా కథ!

సుబ్బారావు అన్నిసినిమాలు చూస్తాడు. పబ్లిక్ రిలీజ్‌లోమాడకపోతే, షెకండ్ రిలీజ్‌లో చూస్తాడు. అప్పుడుకూడా మాడలేని పరిస్థితులలో మార్నింగ్‌షోలు చూస్తాడు. అప్పుడూ మిస్ అయితే ఏదైనా ఫీల్‌షోగానైనా చూస్తాడు. అయితే సుబ్బారావు గొప్ప సహృదయుడు ఇలా అనడానికి వైర్యం ఎక్కడనుంచి వచ్చిందమ్మా. ఈ మాటమన్న కాలంలో. ఈరోజుమనుష్యులు ఇలా మాట్లాడితే ఇది సువ్వన్నాపని అనరమ్మా-మన వంశాన్ని, మంచిమర్యాదను అంటారు. నీకు తెలిసినవిషయాలు, సమస్యలు నాకు అర్థంకాకపోవుకోకు. అయినా సినిమా పరిస్థితులనదిగమించి మనంఒక్క అడుగు ముందుకువేస్తే అది మన మన ముక్క మంచిదైనా సమాజంలో తప్పుగా పరిగణిస్తుంది. నీకు తెలియదమ్మా-సుబ్బా

(మిగతా 5వ పేజీలో)

శ్రీమతి సీతాప్రసాద్

ఉంటే చూసేం ప్రతి సినిమా బాగుందుంటాడు. మొదట్లో అంతా కామెంట్సు సినిమా స్నేహితులు కొందరు సినిమాలుచూసే వారు (తరువాత నా నా చీవాట్లు పెట్టేవారనే పనియం ప్రస్తుతం అప్రస్తుతం కాబట్టి చెప్పటంలేదు.) మొట్టమొదటి సినిమా లోజాన్ మొదటి అంకం మొదటి సీనుల్వేవను సుబ్బారావుదే (ఇది కాలేజీలో తడువుకునేటప్పటి సంగతి అనుకోండి!) తరువాత సుబ్బారావు వీరుదలైన ప్రతి చిత్రాన్ని ఆ సంవత్సరాంతంలోగా చూశాలనే నియమం పెట్టుకున్నది అంటే ఒక సంవత్సరంలో వి డుదల అయిన చిత్రాల్ని సుబ్బారావు తన వీలును బట్టి చూస్తాడు మొత్తం మీద.

ఒక్కసారి సుబ్బారావు వ్యక్తిగత విషయాలు కొన్ని చెప్పాలి. (ఎందుకంటే సుబ్బారావు అనగా ఎవరో మీకు తెలియాలికదా) సుబ్బారావు ఓ జమీందారీ వంశంలో పుట్టాడు. (జమీందారీవంశంలో పుట్టడం అతని తప్పు కాదనుకోండి) పెద్దింట్లో పుట్టిన వాళ్ళకు పెద్ద పెదలలవాట్లు ఉంటాయి. అంటారు. కాని సుబ్బారావుకు సినిమాలు చూడటం తప్ప మరో దుర్వ్యసనంలేదు. ప్రకృతిలో సుబ్బలక్ష్మి శ్రీమతి కెండు టెలిగ్రాము మనియార్డరు పంపించి మానుకోబట్టి వెనక్కి తిరిగి రావల్సి వచ్చింపబడింది!) "వాల్ పోస్టర్లు పాడుచేయటానికి ఎన్ని పదతులున్నాయి" అనే విషయంపై ఓసమగ్ర వ్యాసం వ్రాస్తున్న పనియం మీకు చెప్పలేదు. సారీ!

సుబ్బారావు ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి రణరంగంగా మారిపోయింది ఇల్లు. తన కున్న పుత్రరత్నాలు ఇరదు (చిన్నవాళ్ళే పాపం!) స్వంత అభిమాన సంఘాలు పెట్టుకున్నారు. ఇదరికీ ఒక్క క్షణం పడటంలేదు.....సుబ్బారావు శ్రీ మతి రాజీయ్యలేకపోతుంది. సుబ్బారావును చూసి వాళ్ళు అల్లాడికంగా యుద్ధాన్ని పరమందారు గుడ్డలో మెల్ల!

శ్రీ సుబ్బారావు కొన్నాళ్ళపాటు ఎక్కడకు వెళ్ళకుండా ఇంటిపట్టున ఉన్నాడు. శ్రీమతిమాత సంతోషించింది. ఒక్కడ గా మంచిమంచి పదహారాలు వండివెడుతుంది. ఒక అమావాస్య రోజున ఉన్నట్టుండి కొంత డబ్బుతో అకస్మాత్తుగా మద్రాసుచెక్కేశాడు. సుబ్బారావు శ్రీమతి ఆశ్చర్యపడలేదు. మద్రాసుపోయినసుబ్బారావు ప్రసిద్ధ హాస్యనటులను, అగ్రనటులను కలిసివస్తున్నాడు. బాలియర్ ఆర్టిస్టుల కష్టసుఖాలు తెలిసికున్నాడు. ప్రసిద్ధ పెద్ద కులను పరామర్శించినట్టు మాట్లాడి వచ్చాడు. ఏనటి ఎప్పుడు ఇంటికివస్తుందో, ఎన్ని గంటలకు షూటింగ్‌కు వెళుతుందో, సుక్కపిల్లలెన్ని ఉన్నాయో రాసుకున్నాడు. (స్థలాభావంచేత అతనిసర్వే పూర్తిగా రాయలేకపోతున్నామ క్షమించాలి.) మొతంమీద 500 పేజీలు ఉన్నదాన్ని అయారుచేసికున్నాడు ఓ ఐదుగంటల్లో

(మిగతా 5వ పేజీలో)

గ్లాక్సోస్-డి మీకు తక్షణ శక్తిని ఇస్తుంది!

మెదడు, శరీరంలోని అలసటనంతా తక్షణం అణచివేస్తుంది.
ఈ శక్తి పిల్లలకి గ్లాక్సోడ్ ద్వారా పాలిగా అందుతుంది.
అన్ని అమ్మే గ్లాక్సోడ్ గ్లాక్సోస్-డి ద్వారా శక్తి చేకూరుతుంది. తక్కువ ధరకే అధిక పోషకాలు అందించే శక్తి ఇందులోంది. తరుణపిల్లల గ్లాక్సోస్-డి పిల్లలో, బలో, కాపిలో, పన్నీరుకలో రెండు రకాలుగా లభిస్తే తీసుకోవచ్చును.

శరీరాన్ని నిటారుగా కట్టివుంచం చేస్తుంది.

గ్లాక్సోస్-డి® గ్లాక్సోవారి వస్తువు

ACP/GL/327ta

(శివ పేజీ తరువాయి)

డుకో. అ(...చూడమ్మా, పెళ్లికొడుకు నిజంగా నీకు నచ్చలేదని నామీద ఒట్టేసి చెప్పు...—" అంటూ భారతచేతిని తన శ్రుతలోనికి తీసుకున్నాడు నారాయణరావు. తన హృదయాన్ని బోధించి, ప్రస్తావన మారుస్తూ.

భారతి తలవంచుకుని మాట్లాడలేదు.

"నాకు తెలుసమ్మా—నువ్వేదో ఉద్రేకంలో అన్నావంతేగాని, అసలు విషయం తేసు కనుక్కోలేనమనుకున్నావా! పెళ్లి కూతుళ్లు పెళ్లికొడుకునిచూసుకుని, నచ్చితన్న తర్వాతనే గదమ్మా పీటలమీదకు రావడం. నీ ముఖమే నాకు అసలైన ముఖమమ్మా. పెళ్లికొడుకు కారు అడిగినంత మాత్రాన మనం ఇప్పుడీ సంబంధాన్ని వదులుకుంటే, అతనిలా శాంత జీవితానికి కూడా మచ్చపుడుతుంది. తప్పు. నువ్వన్నట్టు—మగ పెళ్ళివారి కోరికలు అనాదగా ఈవివాహ వ్యవస్థలో పాతుకుపోయాయి. ఇది మనం తప్పించలేం."

"నాన్న, మీ అల్లుడు కారుగురించి శాంతక్కవ్వబోయే ఆస్తిని అమ్మి, దానికి అన్యాయం చెయ్యకండి నాన్నా—"

"హుం...; గాదెలోదాచుకున్నధాన్యాన్ని అవసరానికనిమొగించుకోకపోతేఎందుకు అవసరా లెలాతీరుతాయమ్మా—"

"అందుకని! గాదెలోని ధాన్యానంతా ముందుగానే ఉపయోగం చేసుకుంటారని మాట!"

"తప్పమ్మా. అత్యవసరంకలినపుడు అంతాకాక పోయినా కొంతవరకన్నా."

"నాన్నా—ఒక విషయం మరచి పోతున్నాడు. మనిషికి వుండాలి రెండే కళ్ళు. ఆ రెంటినీ భద్రంగా చూసుకోవడం మానవుని పని. ఒక కన్నుకే చికిత్స పొందితే, రెండోకన్నుకి ప్రమాదం సంభవించవచ్చు."

"వున్న ఒక్క కన్నాయినా కనుపిస్తే అదే ఆనంద మమ్మా మనిషికి. ఆకన్నుతో రెండో కన్నుకి కూడా అందం వస్తుంది. ముందు ఒక కన్ను బాగుపడితే, రెండో కన్ను దానికదే నయమౌతుంది."

"మీరు ఆపోహపడుతున్నారు నాన్నా—నాకే ఇంత కష్టం ముట్టజెబితే, శాంతకి ఇంతకి తక్కువ కాకుండా నయిన ఇవ్వాలి."

"ఎప్పుడో జరగబోయే నా పెళ్ళి గురించి నువ్వు ఇప్పటినుంచే ఎందుకు చింతిస్తావక్కా—" అంది శాంత.

"దార్పత కలిన వ్యక్తి,తన బరువును మోసుకోవడానికి బాధపడుతూంటే,బరువు నెత్తిన బెట్టిన మనుషులు కూడా ఒకవకన ఆలోచించడం వారి విధి." భారతి అర్థయుక్తంగా, భావ గంభీరంగా అంది.

"అమ్మా భారతీ, తరోజుల్లో తండ్రి తన అల్లుడికి కారు కూడా కొని ఇస్తానంటాంటే దాన్నితీసుకోవడానికి వెనుకాడే అతని కూతుర్ని ఏమనుకోవాలి!" విస్తారంగా ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ అన్నాడు నీలకంఠశాస్త్రులు.

"రోజు రోజుకూ ప్రపంచం మారకపోయినా, ప్రపంచంలోని మనుషులుమారి డబ్బు గురించి ఆశకుకి సంబంధాలను చుట్టరికాలను, బంధువులను, అనుబంధాలను, రక్త సంబంధాలను కూడా దూరం చేసుకోడానికి వెనుకాడరని అనుకోవాలి." లోకసామ్యం చెప్పింది భారతి.

"శాస్త్రుల్లు గారూ, అమ్మాయి మాట లకేంగాని అల్లుడిగారికి కారు కొనడానికి నేను వెనుకాడంలేదు. అలాగే ఇస్తానని మనవి చెయ్యండి. పెళ్ళి ఏర్పాట్లు యథావిధిగా జరిపించమని చెప్పండి. అ(... మాటల్లో మాట చెప్పడం మరచిపోయాను. వియ్యాల వారి వీడికికి మన శేషాద్రి గారి పెద శాఖీ చేయించాను. అందులోకి మరణి వచ్చేయమని చెప్పండి. అన్ని ఏర్పాట్లు జరిపించి వుంచుతాను." పరిసితుల ప్రాబల్యంతో పోటీపడకుండా, రాజీ చేసుకుంటూ ఒక పెళ్ళికూతురుతండ్రి మాట్లాడేవిధంగా అందరిలాగే అన్నాడు నారాయణరావు.

"తరువాతాంబకు అలసం చెయ్యకూడదన్నారుపెదలు. ఈ సంతోష వార్తను మీ వియ్యంకుడిగారికిచెప్పి రేపటి పెళ్ళికి ఇవాళనుంచే సిద్ధంచేయిస్తాను. అమ్మా శాంతీ, ఈ సంతోషసమయంలో నీవల్లని చేతోటి, చింతగింపజేసే ముసలగనిచిక్కాని మట్టిగ ఓ పెద గ్లాసుడుమాత్రం తీసుకురా అమ్మా—"

"చితం మాస్టారూ—"

"శత్రూం జరదరం విష్ణుం...శశవర్ణం చతుర్భుజం—....." విష్ణుసాయకువిధాన ముగించి, మంత్రాలు మొదలు పెట్టిండు. శాస్త్రోక్తంగా—నీలకంఠశాస్త్రి. వివాహ శుభసూచకంగా సన్నగా బాకాలు మ్రోతకుతున్నాయి.

మగపెళ్ళివారు తరపునుండి ఒకపెద మనిషిలేచి, "పెళ్ళి మంత్రాలు చదవడానికేం సమయం మించిపోయిందిలేదులే శాస్త్రులుగారూ, చదువు తరపునుండి రావలసిన కట్నాకానుకలు ముందు చదివిం చండి!" అన్నాడు, పెళ్ళికి మంత్రాల కంటె కట్నమే ముఖ్యమన్నట్టు.

నీలకంఠశాస్త్రి తన మంత్రాలను ఆపుతూ "అయ్యా, నారాయణరావుగారూ, శాంబాలాలు వుచ్చుకున్న రోజున అనుకున్న మాటప్రకారం కట్నాలు, లాంఛనాలు ముందు చదివింపండి! మహార్థ సమయం దొర్లిపోచ్చేస్తోంది." తన సహజ కోరికి అన్నాడు.

నారాయణరావు, తనచేతిసంచిలోవున్న దస్తావేజులను వంతులుగారి చేతిలో వుంచుతూ "నా జ్యేష్ఠపుత్రిక చిరంజీవి భారతిదేవికి వసుపు కుంకుమల నిమిత్తమై ఐదెకరాల మాగాణీను రాసివ్వవలెనని." అన్నాడు. నీలకంఠశాస్త్రి పదిమందిముందూ ఆ పెళ్ళి పందిరిలో మంత్రోచ్చాటనతో కలిపి, దాన్ని చదివి, నారాయణరావుగారికి అందజేశాడు. ఇంకా లాంఛన ప్రాయంగా ఇస్తామన్న వెండి మరచెంబు, పదకాల్ని వల్లె వేస్తున్నాడు.

"వీపు...వీపీపు—"

"అదిగో, కారు వచ్చేసిందండీ!" ఫోనోటు మీద సంతకం చేయబోతున్న నారాయణరావు అగి, అటు రోడ్డు వేపు చూశాడు. అందులోంచిదాస్కరరావుగారు కంగారుగా దిగి పరుగు పరుగున నారాయణరావు దగ్గరకు వచ్చి, "రిజిస్ట్రేషన్ చేయించేశా. కొద్దిరోజుల్లోనే సంబంధ పచ్చేస్తుంది. అయాం సారీ ఫర్ది లేట్." అంటూ తాళంచేటలు అందించాడు.వాటిని తీసుకుని సూర్యనారాయణకిస్తూ "అలస్యం అయినా వ్యక్తుల స్వభావాలు తెలిశాయి. మీకారు మీరు తీసుకోండి విద్యుంకుమారూ—"అన్నాడు నారాయణరావు!

"సడేవణంగా. వ్యవహారాల్లో చుట్టరికాలకు స్థానముండవండి బావగారూ! నా విషయంలో అది నిజం సుమండీ—" అన్నాడు సూర్యనారాయణ.

"వ్యవహారం కాదండీ—పెళ్ళి ఒక వ్యాపారం అనరేం." అంటూ విజుగ్గా లేచి, పెళ్ళి మండపం దగ్గరకు వచ్చి నిలబడ్డాడు నారాయణరావు. అప్పటికే బారాలు, బాజాలు ఘనంగా మ్రోగుతున్నాయి. సూత్రధారణ జరిగిపోయింది. అంతా ఆక్షింతలు జల్లుతున్నారు. తమ ఇన్ని అక్షింతలు జల్లి, తీర్థంగా నిట్టూర్చుతు తన జీవితంలో సగిందార నివృత్తి అయిపోయినట్టుగా.

* * *

శోభనం జరిగిన ఐదవనాడు తిథివార నక్షత్రాలు అన్నీ మంచివి కుదిరాలు కనుక, ఆరోజుమంచిరోజుగా నిర్ణయించుకుని, సూర్యనారాయణ. మూడు పడుపు భారతిని తీసుకు వెళ్ళడానికి పెద సరంతాహాలో వచ్చాడు నారాయణరావు ఇంటికి నారాయణరావు కూతుర్ని అలంకరింపమని మత్తెడులులో చెప్పి, సారెలాంఛనాలు అన్నీ ఏర్పాట్లు చేయించాడు.

సరిగ్గా నాలుగు గంటల తొమ్మిది నిమిషాల ఇరవై మూడు సెకన్లకు ముహూర్తం బాగుంది. బైదుకాపస్తోంది. అమ్మాయిని తయారవ్వమనండి—" మేన మేషాలను లెక్కిస్తూ పిలక సవరించుకుంటూ కంగారుగా నీలకంఠశాస్త్రి హడావిడిని హాల్లో వెల్లడించాడు.

భారతిని అలంకరించడం, ఆమె తండ్రికి నమస్కరించడం జరిగాయి. నారాయణరావు పొంగుకొస్తున్నదుఃఖాన్ని ఆపుకుంటూ, భారతి చేతుల్ని సూర్యనారాయణ ధర్మపత్నికి చేతుల్లోవుంచుతూ "తండ్రిగా కాకుండా తల్లిగానే ఇన్నాళ్ళు పెంచానమ్మా. అమ్మాయిని మీ స్వంత కూతురుగా చూసుకుంటారని నమ్ముతున్నాను." చెమ్మగిల్లిన కళ్ళను పై పేదరువున్న వస్త్రంతో ఒత్తుకున్నాడు. "ఎంత మాట అన్నయ్యగారూ, మీ అమ్మాయి మా అమ్మాయి కాదూ—" అంది విద్యుంపురాలు.

"అమ్మా, అప్పగింతలు అయిపోయిన ట్టేగాఇక. సమయం దగ్గరకు పరిగెట్టుకుంటూ వస్తోంది. అమ్మాయిని కారులో కూచో బెట్టండిక..." సూత్రధారుడు నీలకంఠశాస్త్రి తన పాండిత్యాన్ని ఇప్పుడు కూడా చూపించాలని ప్రయత్నించాడు.

"విద్యుంపరుగారూ, మీరు దిగులు పడకండి. అడపిల్ల ఎప్పటికైనా అత్తవారింటికి వెళ్ళవలసిందే. మా యింట్లో మీ అమ్మాయిని మా అమ్మాయి లాగే చూసుకుంటాడు. అ(... ఇక అమ్మాయిని నడిపించండి—" అన్నారు హుందాగా.

భారతి, దించిన ముఖాన్ని పైకెత్తి ఒకసారి అందర్నీ తేరి పారజూసి, వారు రాలేదా అత్యయ్యా—?" ప్రశ్నార్థకంగా అడిగింది. ఆమాట వినడంతోనే అంతా విస్మయంగా ఆమె ముఖంలోనికి ఒక్కసారి చూసి, కిమ్మనుకుండా ఊరుకున్నారు "అది మన ఆచారంలోలేదమ్మా. అమ్మాయి ఏ గురించే ఇంటి దగ్గర ఎదురు చూస్తూంటారు పదమ్మ" అంది అత్తగారు.

"అతయ్యా, మీ అబ్బాయితోనే నేను వివాహం చేసుకున్నాను గాని. మీలో ఎవరితోనూ గాదు, ఆయన వచ్చి తీసుకు వెళ్లాలే నేను వస్తాను. ఈ విషయంలో నాకు ఆచారంతో పట్టింపులేదు. అయననే పిలిపించండి!"

"భారతీ!" ఆగ్రహంతో, ఆవేశంతో కంఠంలో నిప్పులు కురిపిస్తూ నారాయణరావు ఆమెను సమీపించి. "నీకేమైనా మతిపోయిందా? నీ చదువుకున్న చదువు, తెలివి లేబలు ఏ గంగలో కలిపావ్!" అంటూ మండి పడ్డాడు తండ్రి "నాన్న!" భారతి కళ్ళు ఎర్రజీరాయి." మతిపోతే ఆ పెళ్ళి పీటలమీదే. ఈ పెళ్ళికి ఒప్పుకోక పోయేదాన్ని నా చదువు తెలివి తేటల కంటె కూడా, మన సమాజంలో సంస్కార వంతునిగా పలుకుబడి కలిగిన ఈ సూర్యనారాయణ మామగారే అన్ని విధాల ప్రతిభాశాలి. తనను రావలసిన ఒక్క ఇరవై వేల రూపాయల విలువగల కారు గురించి, రెండు నిండు జీవితాలు...వివాహమనే పేరుతో ముడిపడ కూడదనుకుంటే అది జరగకుండా ఆపేవారు కాని, సమయానికి నువ్వు కారు తెచ్చి ఇవ్వబట్టి నిరాటంకంగా వివాహం జరిగి పోయింది. కట్నాలు రాబట్టుకోవడమే మామల అళయమైతే, కోడళ్లను కూడా కొన్నిహక్కులు అధికారాలున్నాయి మామగారూ. మీ అబ్బాయిని నేను ఐదెకరాల ఆస్తితోటి, ఒక చిన్న కారుతోటి ధర్మగా కొనుక్కున్నాను. మీకు నాకు ఏ విధమైన సంబంధం లేదు. నేను కావలంటే మీ అబ్బాయినే ఇక్కడకు పచ్చి నన్ను తీసుకువెళ్లమనండి! ధర్మగా అత నొక్కడికే ఆ అధికారం వుంది."

"భారతీ!" మానలోనాంతరాలు అదిరాలు పెళ్ళి ఖర్చు క్రింద, మూడెకరాలు మీ కారు క్రింద తీసేస్తే ఇక మిగిలేది ఆరుకేమిటి? రెండెకరాలేగా. ఆ రెండెకరాలతో అతను తన జీవితాన్నే వెళ్ళబుచ్చుకుంటాడా, లేక తన రెండో కూతురుకు పెళ్ళిచేస్తాడా? రెండో కూతురుకు పెళ్ళి చేయబోయేసరికి, మీలాగే పెళ్ళికొడుకు ఐదెకరాల పొలం, ఒక అంబాసిడర్ కారు తక్కువ కోరుకోడు. తను ఎక్కడనుంచి తెచ్చి ఇస్తాడు? పెళ్ళికొడుకు ఈ విషయంలో ఆలోచించనవసరంలేదు. కావలసింది కట్నం. మీకు మీరు మగాడినని ఎందుకూహించుకుంటాడు. మీ తండ్రికి మీరు ఒక ఆడపిల్లగా జన్మించారని కలలోనైనా ఒక్కసారి అనుకునివుంటే కట్నం ఎంతివ్వాలో, ఎక్కడి నుండి తేవాలో ఏం చెయ్యాలో, మీకున్న ఆస్తిపాస్తులెంతో అప్పుడు వాటి గురించి ఆలోచిస్తారు. అంతవరకూ కనువిప్పు కలుగదు. ఆడపిల్లల కుటుంబాల మీద భారి కలుగదు. అప్పటివరకూ ఈ పరకట్నాలు, లాంఛనాలు, ఇలా పెరుగుతూనేఉంటాయి. అందుకే నిజానికి ఆడపిల్లలు పెడదాన్లు కూడా తొక్కడానికి ఒక ముఖ్యకారణం. కేవలం ఒక్క పరకట్నం మూలాన! భారతి అగింది. అంతవరకూ ఆమె చెప్పినదంతా ఒక గంభీరోపన్యాసంలా సాగింది. ఆమె మాటలకు చదువు సంస్కారము కలిసి శ్రీధర్ హృదయం కరిగిపోతోంది. సూర్యనారాయణగార్కి, ఆతని భార్యకు, తక్కిన అక్కడున్న వారందరికి భారతి హాల్లోని సారాంశం బోధపడుతోంది. వాస్తవాన్ని గ్రహించ గల్గుతున్నారు.

"ఏమండీ! పాతికేళ్ళ ప్రాయంవచ్చిన కన్నీటిగా మిగిలిపోయిన కరుణామయులయిన కన్నెల గారలు మన కళ్ళముందున్న సమాజంలో ఎన్ని చూడటంలేదు; ఎన్నని వినడంలేదు? పెళ్ళి గురించి, తామ వేళ్యాప్తిని అవలంబించి, వేలు ఆర్జించి—పెళ్ళిచేసుకునే స్త్రీలుఎంతమంది కలరు మనకు తెలియవు! పదహారేళ్ళ పడచు పండంటి జీవితాన్ని,అరవై యేళ్ళ ముసలితాతకుకిచ్చి ముడిపెట్టి, వివాహం జరిపించే ఎంత మంది పడతులు ఎంత మంది చరిత్రలు మనకు కనబడవు! ఈ వ్యవస్థ ఎందుకిలా రూపొందిందో ఎప్పుడైనా, ఎవరైనా మీటింగ్ విజ్ఞులు ప్రశ్నించుకున్నారా? సమాధాన్ని ప్రశ్నించారా? లేదు. ఎందుకు? వారి కవసరం లేదు. అందుకే అవసరమైన వ్యక్తులు, అచేతనులు అసమర్థులు కనుక, ఈ వ్యవస్థ ఇంకా అలాగేమిగిలిపోయింది. ఆడపిల్లల తండ్రి అలాగే బాధపడుతూ, చిక్కి—నలిగిపోతూనే జీవిత యాత్ర సాగిస్తూ వస్తున్నారు. అతను తన గోడును, కష్ట సుఖాలను చెప్పుకున్నా వినే విధాత లేదు కనుక. ఆ అధ్యాయం అలా మరుగున పడిపోతూంటాంటే, "కట్నం ఎంతిస్తారు?" అనే ప్రశ్నవినుగానేవస్తున్నాడు.

పెడియర్ హస్బెండ్! నా చెల్లెలికింకా పదిహేనో ఏండు పూర్తి కాలేదు. ఆమెకు వివాహం చెయ్యాలనుకునే సరికి, మా నాన్నగారి దగ్గరకున్న ఆ ఆస్తి కాస్తా హరించుకుపోవచ్చు. అప్పుడు నేను సహాయం చేద్దామనుకున్నా మీరు ఒప్పుకోకపోవచ్చు—లేదా నేనే నా స్వార్థం గురించి ఆలోచించుకోవచ్చు. అప్పుడు మా నాన్న గార్కి... ఈ దేశంలో అందరి ఆడపిల్లల తండ్రులకు వచ్చినగతే వస్తుంది! ఇదిమన సమాజంలో, జరుగుతున్న చరిత్ర. దీన్ని కనీసం మా ఇంట్లో జరగకుండా నైనా అరికడతాను. అందుకే నేనొక నిశ్చయానికి వచ్చాను"

అంతాభారతినిఆశ్చర్యంగాచూస్తున్నారు.

"జరిగిన వివాహాన్ని మరచిపోయి, విడాకులు తీసుకుందాం. I request you my husband, to get the Diverson" నిశ్చలంగా అంది భారతి.

"భారతీ!" యాంత్రికంగా అడుగులు వేసుకుంటూ ముందుకు వచ్చి, ఆగ్రహంతో చెంపపెట్టు పెట్టబోయి ఆగిపోయాడు శ్రీధర్. "అగ్నిసాక్షిగా అందరి ముందు వివాహం చేసుకున్నది అందుకా నిన్ను!"

"మరెందుకండీ!" నన్ను దయతలచా! కాదు—కేవలం కట్నం గురించి, హుం...! మారుతున్న ఈ మనుష్యుల సమూహం అనే సమాజం మధ్య పాతకాలపు పద్ధతులను కూడా ఇంకా అనుకరించడం అది మన అవివేకం. పవిత్రమైన అగ్ని ముందు, ఎంతటి వివాహ వ్యవస్థకు కట్టుబడి ప్రదక్షిణ జేసినా అది ఒక్క కాగితంతో చెల్లాయిపోతుందానాడు. వివాహం జరగడానికి కూడా అబద్ధ కాగితమే సరిపోతుంది, అరంభం. అంతం అంతా మనచేతిలోనే వున్నాయి. "నూతనసాంప్రదాయం" పాతకాలపు పద్ధతికి నాంది అయితే "నూతన సాంప్రదాయం" నేటి కాల పరిస్థితికి మార్గదర్శని."

"అంటే నీ నిశ్చయాన్ని మార్చుకోలేవా భారతీ?"

"మనిషి తనకుతాను మారిపోదామన్న మారనివ్వదీ సమాజం. సరే, మీరుచెప్పినట్టే ఒప్పుకుంటాను. కాని...కాని... శాంతి విషయం?"

"ఆమెకు నేను వివాహం చేయిస్తాను భారతీ. నా తమ్ముడు పెడిసన్ చదువుతున్నాడు. కట్నంలేకుండా మీ శాంతిని నా తమ్ముడికి చేసుకుంటాను. చాలా!"

"ఏమండీ!...." భారతి శ్రీధర్‌పాదాల మీద వాలిపోయింది. "నన్ను క్షమించానని అనండి—"

"భర్తగా నేను క్షమించకపోతే,నిన్నెవరు క్షమిస్తారు. లే భారతీ—" భారతిని తన హస్తాల మీదుగా పైకి లేవదీసి తన అక్కున చేర్చుకున్నాడు శ్రీధర్.

"మీమంతా కూడా క్షమించావమ్మా. అయినా చదువుకున్న అమ్మాయివి. ఆ మాత్రం మాటాడడానికి నీకు అధికారం లేదా! నాలాంటి అమ్మాయి. ఆడపిల్లల తండ్రికి ఒక్కరేకల్గితే ఆ తండ్రి ధన్యుడమ్మా భారతీ" అన్నాడు నీలకంఠశాస్త్రి పొంగుకొయలోంచి ఇంత వయ్యం మళ్ళీ ముక్కుపుటాల్లోకి వచ్చేస్తూ.

వ్యవస్థ పరిణామ శిల్పం

వెండి కంచం. పట్టుపంచెలు. బంగారు చైనుతోకూడినవాచీ. పులిగోరుపతకం, పెట్టెల పుంగరం, వగైరా వగైరా అన్ని నారాయణగారు వదివించారు. ఇక మిగిలినదొక్కటే కారు. దానిగురించి. అటు ఇటు దిక్కులుపోనిస్తూ సమయానికి వచ్చి వింధలనాలేనా అనుకుంటున్నాడు మనసులో.

"నారాయణరావు బావగారు కట్నం కానుకలలో మిమ్మల్ని అసలేన వస్తువును మరచిపోయినట్టున్నారు—"చిన్నగా మెల్లగా అన్నాడు సూర్యనారాయణ మీసం మీద చేయివేసుకుని, దిగ్గాగా తీసిన ప్రదర్శిస్తూ, అవమానపెడా దాన్ని గుర్తుచేస్తూ.

"అనుకున్న మాటప్రకారం అల్లుడు గారికిప్పవలసిన ఆ కారు చదివిండి నారాయణరావుగారూ. తక్కిన తతంగమంతా త్వరలోమొదలు పెట్టేస్తాను. ఇంకా గౌరీపూజ చేయించాలి, మహార్థ సమయం అనన్నిపోతోంది." తొందరపెట్టే ధోరణితో గట్టిగాఅరిచాడు నీలకంఠశాస్త్రి.

నారాయణరావు లేచి, కాలుకాలిన పిల్లిలా అటుఇటు తిరుగుతూ, రోడ్డుమీదికి పోయి తిరిగివచ్చి, "శాస్త్రుల్లుగారూ, ముందు పెళ్ళిపనిచెయ్యండి. కారుదావ దంలో ఆలస్యం అయింది. ఈలోగా అది వచ్చేస్తుంది. తర్వాత చదివిస్తేద్దాం." అని నసిగాడు మెల్లగా నీలకంఠశాస్త్రి చెవులో.

"అబ్బే, అదెలా కుదురుతుందండీ! వ్యవహారంలోకి వ్యవహారమే. అసలు సూర్యనారాయణ గారు ఒప్పుకోవాలిగా. వారు వచ్చే లోపుగామిగతా కార్యక్రమం పూర్తి చేయించడమంటే నా అభ్యంతరం ఏంలేదు." మెక్ అదిరి పాటేలా గట్టిగా అందరికి వినపడేలా అన్నాడు నీలకంఠశాస్త్రి. ఆమాటలు విన్న సూర్యనారాయణ అతని ప్రక్కనున్న పెళ్ళి పెద్దలు... అంతా ఏదో చెవుల్లో గుసగుసలాడుకోవడం మొదలు పెట్టారు. ఇంతలో నారాయణరావు అక్కడకువచ్చి, సూర్యనారాయణగార్ని ఉద్దేశించి, "బావగారూ. నాదో చిన్న మనవి. కారు గురించి దక్కిచ్చి, నా స్నేహితులు భాస్కరావుగార్ని సిటీకి పంపించాను. ఇంకాలేదు. కంసెస్వాట్లు కారు తయారుగా వుందని ఇందాకే ఒక గంట క్రితం నాకు ఫోను చేశారు. బహుశా ఈ పాటికి వస్తూండవచ్చు. ఈలోగా... అతనిమాటలు పూర్తి కాకుండానే సూర్యనారాయణ సరసింహావతారం దాల్చాడు. "పెళ్ళి జరిపించి పారేయమంటారు! ఆ తర్వాత కంపనీ నుంచి కారు వస్తుందంటారు! అంతేగా! ఇదిగో, నారాయణరావుగారూ— ఈ సురసురల సూర్యనారాయణ అంటే వ్యవహారంలో అరిచేతిన దిట్ట. ఇలాంటి పెళ్ళిళ్ళు శుభ చేతులమీదుగా ఎన్నో ఎందరికో చేయించాను. ఇటువంటి కల్లబొల్లి మాటలు, కట్నాలు లాంఛనాలు దగ్గర ఆడపిల్లల తండ్రుల నోటమ్మట లక్షలు-కోట్లు విన్న సందర్భాలున్నాయి. ఇన్ని తెలిసి నా స్వంత కొడుకు విషయంలో ఇలా జరిగితే నేను చేతులు ముడుచుకుని చూస్తూ కూచుండే మనిషనని వూహించుకున్నారా? నారాయణరావుగారూ నా అసలు స్వరూపం మీరింకా చూడలేదు కాబోలు. ఇప్పుడు చూడాబోతున్నారు. ఆకారు వస్తేనే ఈ పెళ్ళి జరుగుతుంది!" ధృఢ నిశ్చయంగా అన్నాడు.

"బావగారూ, మీరు తొందరపడుతున్నారు. కొద్దినేపు ఓపికపడితే మీకిస్తానన్న కారు మీకు ముట్ట జెప్పేస్తాను." దీనంగా వేడుకున్నాడు నారాయణరావు.

"ఇంకాది నేపు ఓపిక పడితే నువ్వి చ్చేది కాదుకదు- నీ పిల్లని, ఛ! నీ ఐదెకరాల ఆస్తి ఎవరికి కావాలి, అసలు ఆ అగ్రహారం ఆరుట్ల వారి సంబంధం చేసుకుంటే ఇంతకు రెట్టింపు ఆస్తి కట్నంగా దక్కేది. అయినా ఇప్పుడు కూడా మించిపోయినదేం లేదు. ఆఅమ్మాయికి ఇంకా వివాహం కాలేదు."అంటూ లేవబోయాడు సూర్యనారాయణ. అతని చేతులు పట్టుకున్నాడు ప్రాధేయ పూర్వకంగా నారాయణరావు, "చూడండి బావగారూ, ఆ ఇస్తానన్న కారు మీరే కొనుక్కోండి. ప్రస్తుతానికి నా వద్ద డబ్బు లేదు. అబ్బాయి పేరిట ఒ రెండెకరాలు అస్తి రాసిస్తాను."

సూర్యనారాయణ కళ్ళు మెరిశాయి. "రెండెకరాలకు వచ్చేఇరవైవేల రూపాయలకు కారేం పస్తుందండీ. కనీసం ముప్పైవేలు పెట్టండే!"

"సరే, మీరు అన్నట్టే..." ఒప్పుకోక తప్పిందికాదు నారాయణరావుకు విధిగా.

"ఒరేయ్, బంగారయ్యా, ఆ మూడెకరాలకే దస్తావేజులన్నా ఇప్పుడెక్కడ తయారౌతాయిగాని. ఏదీ...నీ దగ్గరుంటే ఓ ప్రామోటుతియ్యి. దానిమీద ఆముప్పైవేలకు నోటు రాసిస్తాడు మా వియ్యంకుడు."

"చితం—"

"వంతులుగారూ. పెళ్ళి కానివ్వండి!" ఆజ్ఞాపించినట్టు పైకి అరిచాడు సూర్యనారాయణ.

వాయిద్యాలు మ్రోగనారంభించాయి.

నీలకంఠశాస్త్రి మంత్రాలతోపాటు తుప్పుల్లు కూడా ఎక్కువయ్యాయి. బంగారయ్య ప్రామోటు వ్రాసి, "నారాయణరావుగారూ, ఇక్కడ ఒక సంతకంపుక్కు పారేయండి." అన్నాడు వ్యావహారికంగా.

"హుంగల్యం తంతునానేనా.... సూత్రధారణకు ముందు నీలకంఠశాస్త్రి, మన వివాహ వ్యవస్థను మంత్రాలతో ముడిపెట్టిన సాంప్రదాయ సంస్కృతి పదకాల్ని వల్లె వేస్తున్నాడు.

మహిళా విమోచనోద్యమ నాయకులు

అమెరికాలో మహిళా విముక్తి ఉద్యమం (ఉమెన్స్ లిబ్) అనగానే ముఖ్యంగా మగ్గురు నాయకురాళ్ళ పేర్లు స్ఫురిస్తాయి ఈ ముగ్గురూ జాతీయస్థాయిలో ఈ ఉద్యమానికి నేతృత్వం వహిస్తున్నారు. ఈ ముగ్గురూ ఈ ఉద్యమంగురించి అంటే మహిళల హక్కులనుగురించి పుస్తకాలూ వ్యాసాలూ వ్రాసారు. ఉపన్యాసాలు చేసారు. వీరి ప్రభావం ఈ ఉద్యమం మీద గొప్ప ముద్రవేసింది. ఈ ముగ్గురు ఎవరంటే బెట్రీఫ్రీడాన్, గ్లోరియాస్టయినమ్ కేట్ మిలెట్.

బెట్రీఫ్రీడాన్

నేటి అమెరికన్ మహిళోద్యమానికి ఈమె తల్లివంటిది. ఈమె వ్రాసిన "ది ఫెమినైన్ మిస్టిక్" అనే గ్రంథం1963లో మొదలు ఈ ఉద్యమానికి సమిధలు చేకూర్చింది. ఈ గ్రంథం 13 భాషలలోకి అనువదింపబడి మొత్తం 12,50,000 ప్రతులు అమ్ముడుపోయింది. తిరుగులేని ఆధారాలతో సాగిన, బిగుతైనరచన, కర్ర పిల్లలుఇల్లు-ఇవే ఇల్లాలికి కావలసినవన్నీ ఒక మంత్రాన్ని నూరిపోసి స్త్రీ వ్యక్తిత్వాన్ని సమాజం తుంచివేసిందన్న భావం ప్రధాన ఇతివృత్తంగా సాగిన రచన ఇది.

1966లో ఈమె నేషనల్ ఆర్గనైజేషన్ ఫర్ ఉమెన్ అనే సంఘాన్ని నెలకొల్పి దానికి ప్రెసిడెంట్ అయింది. మహిళల హక్కులకోసం పనిచేయటం దీనిధ్యేయం అమెరికన్ మహిళా సంఘాలలోకెల్లా ఇదే పెద్ద. స్త్రీలలో విద్యావ్యాప్తిద్వారా, కానూనలద్వారా, న్యాయస్థానాలద్వారా సంస్కరణలు తీసుకొచ్చేందుకు ఈసంస్థ కృషిచేస్తున్నది.

ఆతరువాత, దేశంలో ఇటువంటి మహిళాసంఘాలు కొన్నిచేరి మహిళా సంఘాల మండలి ఏర్పాటు చేసుకొన్నప్పుడు ఈ మండలికి ఈమె అధ్యక్షురాలైంది. 1970 ఆగస్టు 26వ తేదీన ఈ మండలి కోరినట్టుగా ఉచితంగా గర్భస్రావం జరిపే హక్కుకు స్త్రీలకు ఉచితంగా, 24 గంటలూ శిశువుల సంరక్షణకూడుచే కేంద్రాలను నెలకొల్పాలనీ ఉద్యోగాలలో, చదువులలో స్త్రీలకు పురుషులతో సరిసమానంగా అవకాశాలుండాలనీ ఈ ఉద్యమం ప్రదర్శనలు చేసింది.

1921లో ఈమె పుట్టింది. చదువులో బాగారాణించింది. 1941లో కారల్ ఫ్రీడన్ అనే ఆయనను వివాహమాడింది. ఆతరువాత కొన్నేళ్లు సరిగా తన పుస్తకంలో వర్ణించిన, ఇల్లాలి మాయలో గడిపింది. నగరం శివార్లలో సంసారం, ముగ్గురు సంతానం, వంట వగైరా-అంతామామూలే ఇల్లా ఎనిమిదేళ్లు గడిపాక తన గ్రంథరచన పూర్తిచేసింది. ఈఎనిమిదేళ్లు"నాజీవితాన్ని ఈ జీవితం గడపకపోతే ఈ పుస్తకం వ్రాసి ఉండకపోదును." అని ఆమె చెప్పుకొన్నది. 1963లోభరత విజయాలిచ్చింది.

తనపుస్తకం వెలువడిన తరువాత దేశంలో ఏమిజరిగింది? "మహిళోద్యమం మగవారితలలో ఎక్కింది. తన వ్యక్తి రూపుకట్టుకొన్నది. పురుషులు ఈ ఉద్యమం తమకు వ్యతిరేకమనిగాక, తమకొక విముక్తిఉద్యమంగా భావిస్తున్నారు." అని అంటుందామె.

అంతేకాదు "ఈ ఉద్యమం ఇప్పుడు మధ్యతరగతులవారిలోకి విస్తరిస్తున్నది. ఇదేదో నాలుగురోజులు హంగామాచేసి చల్లారిపోయే తీవ్రవాద ఉద్యమంవంటిది కాదు. అందుదేళ్ళనాడు కొద్దిమంది స్త్రీల మధ్య ముగ్ధమైన మాత్రమేఉన్నభావాలు ఈనాడు ఎక్కువమంది మహిళలను ప్రభావితం చేస్తున్నాయి" అంటుందామె.

గ్లోరియా స్టైనమ్

ఈమె మహిళోద్యమాల "గ్లామర్ గరల్"అని అంటుంటారు. రెండుమూడు తరాల మహిళా నాయకుల వంతానికి చెందిన గ్లోరియా నోరు బాలా చురుకైనది. ఈమెఉమ్మమ్మ మహిళలకు వోటు హక్కుకోసం పనిచేసిన ఉద్యమానికి నాయకురాలు. 1908లో గ్లోరియాఅమ్మమ్మ అంతర్జాతీయ మహిళామండలిసభలో అమెరికా ప్రతినిధిగాపాల్గొన్నది. మరి గ్లోరియా తల్లి అమెరికా ఆర్థికమాంద్యం రోజుల్లో పత్రికావిలేకరిగా పనిచేసింది.

గ్లోరియా 1956లో కళ్ళశాస్త్రంలో పట్టభద్రురాలైంది. ఆతరువాత రెండేళ్ళు కలకత్తా, ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయాలలో చదివింది. బెస్టర్‌కోల్లు ఏషియన్ స్టడీస్‌లో అప్పుడేమే ఇండియాలోఅధ్యయనం చేసింది. రచయిత్రి కావాలన్న సంకల్పంతో న్యూయార్కు చేరింది. ఈమె మొదటి వ్యాసం ఎస్క్వయర్ పత్రికలో 1962లో వెలువడింది. ఇది లైంగికవివక్ష సంబంధమైన రచన. ఆతరువాత"వోగ్" "గ్లామర్" "మెకాల్" "లేడీస్ హోమ్ జర్నల్" "లైఫ్" "కాస్మోపాలిటన్"వంటి పత్రికలలో వ్రాసింది. ఇవిగాక కెలివిజన్ రచనలు చాలాచేసింది. ఈమె మరిదరు కలసివ్రాసిన "డిటెక్టివ్ బుక్"అనే పుస్తకానికి ప్రొఫెసర్ జాన్‌గాల్‌బ్రేత్ పీఠిక వ్రాశారు. 1968లో 'న్యూయార్క్' అనే వారపత్రిక కొత్తగా వచ్చినప్పుడు ఆ పత్రికకు పనిచేసింది. దీనిలో 'కిసిటీ పాలిటిక్' అనే కాలమ్ (శీర్షిక) చాలా హుషారుగా వ్రాసింది. యూజీన్